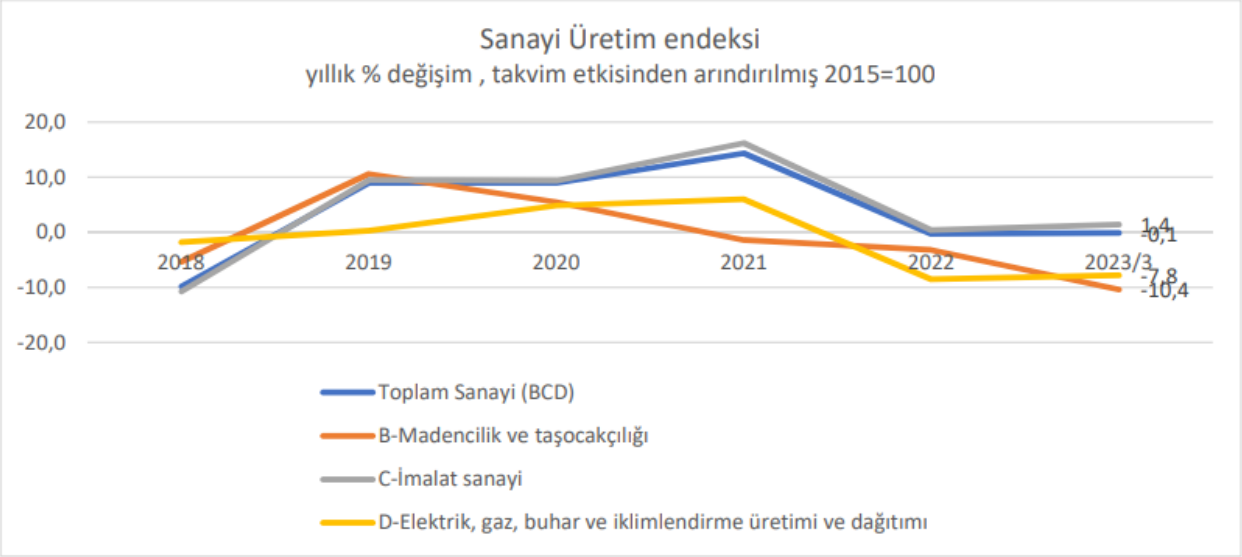
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SANAYİ POLİTİKALARI VE KALKINMA MERKEZİ

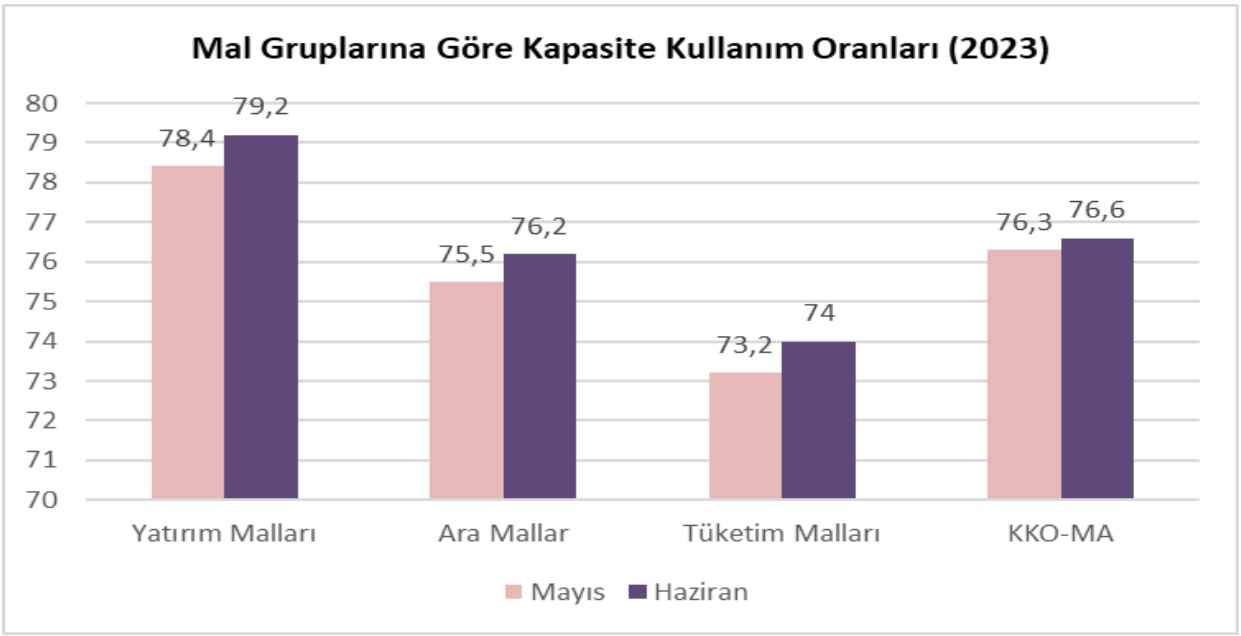
Sayı: (Haziran) 2023/10

EKONOMİ VE SANAYİ BÜLTENİ

Kaynak: TÜİK

- Sanayi Üretim Endeksi, Nisan 2023'de %1,2 azaldı.
- Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yıllı) incelendiğinde, 2023 yılı Nisan ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %12,2; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi ise %4,3 azaldı. İmalat sanayi sektörü endeksinde ise değişim kaydedilmedi.

Kaynak: TCMB

- İmalat sanayinde mevsimsellikten arındırılmış kapasite kullanım oranı Haziran ayında bir önceki aya göre 0,3 puan artarak %76,6 olarak gerçekleşti.
- Mevsim etkisinden arındırılmamış kapasite kullanım oranları ise 0,8 puan artarak %76,8 oldu .
- Mal grupları itibarıyla en yüksek kapasite kullanım oranı %79,2 iken, en düşük kapasite kullanımı %73,9 ile dayanıksız tüketim malları grubunda gerçekleşti.

Sektörlere Göre Dış Ticaret (Mayıs 2023)				
İhracat (FOB), (Mayıs 2023)				
Sektörler (ISIC Rev.4)	**İhracat Payı (%)**	**Mayıs 2022'ye Göre Değişim (%)**	**Ocak-Mayıs 2023 Dönemi İhracat Payı (%)**	**Ocak-Mayıs 2023 Dönemine Göre Değişim (%)**
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	2,8	10,9	3,4	9,3
Madencilik ve Taşocakçılığı	1,6	-3,2	1,5	-16,3
İmalat Sanayi	95,1	14,9	94,6	0,2
İthalat (CIF), (Mayıs 2023)				
Sektörler (BEC)	**İthalat Payı (%)**	**Mayıs 2022'ye Göre Değişim (%)**	**Ocak-Mayıs 2023 Dönemi İthalat Payı (%)**	**Ocak-Mayıs 2023 Dönemine Göre Değişim (%)**
Sermaye (yatırım) Malları	13,9	50,7	13	36,9
Ara (hammadde) Malları	74	5,1	75,6	0,0
Tüketim Malları	12	74,9	11,3	68,4

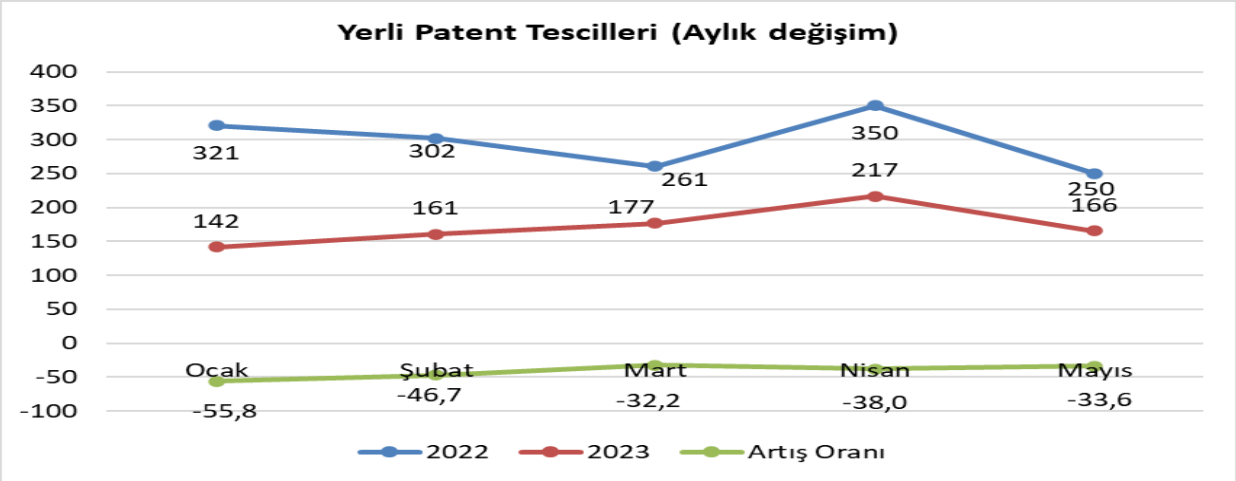
Kaynak: TÜİK

- 2023 Mayıs ayında toplam ihracatın %95,1', Ocak-Mayıs döneminde ise %94,6'sı imalat sanayinden kaynaklandı. 2023 Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,9; 2022'nin ilk beş ayına göre ise %9,3 oranında artış gerçekleşti.
- Mayıs 2023'de ithalatta en yüksek pay %74 ile ara (hammadde) mallara aittir. Ardından sırayla %13,9 ile sermaye (yatırım malları) ve %12 ile tüketim malları gelmektedir. 203'ün ilk beş ayında da sıralama aynıdır. Ocak-Mayıs 2023 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre en yüksek ithalat artışı %68,4 ile tüketim mallarında mallarda gerçekleşmiştir. Ara mal (hammadde) ithalatında değişim olmazken sermaye (yatırım) malları 2022'nin ilk beş ayına göre %36,9 oranında artmıştır.

Teknoloji Yoğunluğuna göre İmalat Sanayi Dış Ticaret Payı (Mayıs 2023)				
İhracatta (FOB) Teknoloji Yoğunluğu (Mayıs 2023)				
	İhracat Payı (%)	**Mayıs 2022'ye Göre Değişim (%)**	**Ocak-Mayıs 2023 Dönemi İhracat Payı (%)**	**Ocak-Mayıs 2022 Dönemine Göre Değişim (%)**
Yüksek Teknolojili Ürünler	3,7	76,4	3,7	26,6
Orta Yüksek Teknolojili Ürünler	37	26,6	37,1	13
Orta Düşük Teknolojili Ürünler	28,4	-5	27,4	-14,4
Düşük Teknolojili Ürünler	31	19,5	31,8	-0,7
Toplam İmalat Sanayi	**100**	**14,9**	**100**	**0,2**
İthalatta (CIF) Teknoloji Yoğunluğu (Mayıs 2023)				
	İthalat Payı (%)	**Mayıs 2022'ye Göre Değişim (%)**	**Ocak-Mayıs 2023 Dönemi İhracat Payı (%)**	**Ocak-Mayıs 2022 Dönemine Göre Değişim (%)**
Yüksek Teknolojili Ürünler	9,6	41,7	10,2	29,8
Orta Yüksek Teknolojili Ürünler	42,2	35,2	41,2	16,1
Orta Düşük Teknolojili Ürünler	36,9	26,2	37,5	38,4
Düşük Teknolojili Ürünler	11,3	18,7	11,1	11,3
Toplam İmalat Sanayi	**100**	**30,3**	**100**	**24,3**

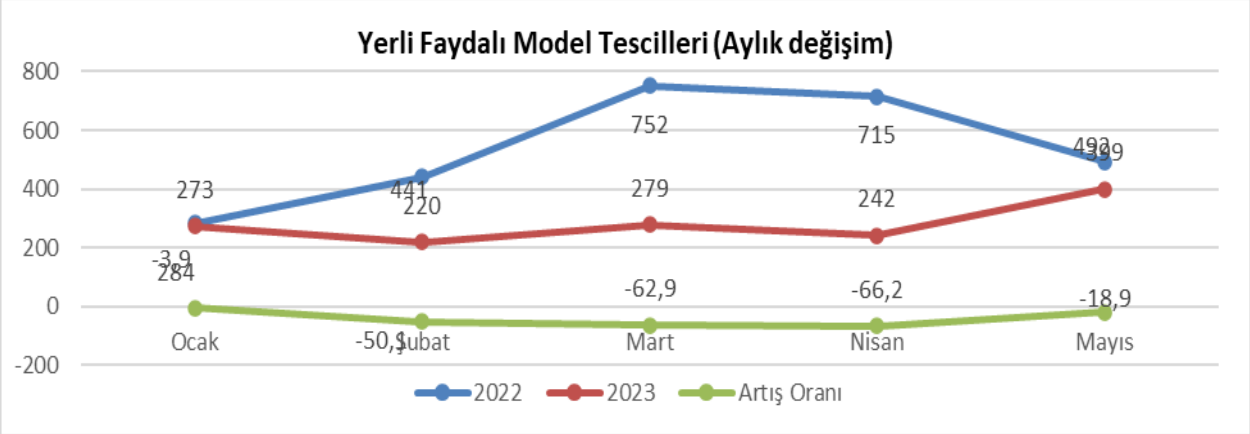
Kaynak: TÜİK

- 2023 Mayıs ayında toplam imalat sanayi ihracatı içinde yüksek teknolojili ürün ihracatı %3,7 olup, bir önceki yılın aynı ayına göre %76,4 oranında artış kaydetti. Toplam imalat sanayi ihracatından en büyük payı %31,0 ile düşük teknolojili ürün ihracatı aldı. Orta düşük ve düşük teknolojili ürün ihracatı toplam imalat sanayi ihracatının %59,4'ünü oluşturdu. Ocak-Mayıs dönemi itibarıyla yüksek teknolojili ürün ihracatı %3,7, orta yüksek teknolojili ürünlerle birlikte toplamda bu oran %41,0 olarak gerçekleşti.
- İthalatta ise 2023 Mayıs ayında yüksek teknolojili ürün ithalatı %9,6 düzeyinde gerçekleşti. Yüksek ve orta yüksek teknolojili ürün ithalatı %51,8 ile toplam ithalatın yarısını aştı. Ocak-Mayıs dönemine bakıldığında ise, en yüksek ithalat artış %38,4 ile orta düşük teknolojili ürünlerde gerçekleşirken, ikinci sırayı /29,8 ile yüksek teknolojili ürün ithalatı aldı.

Kaynak: TURKPATENT

- TÜRKPATENT, PCT (Patent İşbirliği Anlaşması) ve EPC (Avrupa Patent Sözleşmesi) çerçevesinde toplam yerli patent tescil sayısı Mayıs 2022'de 250 iken, Mayıs 2023'de %33 azalışla 166 olarak gerçekleşti.
- Toplam yerli patent tescil sayısı Ocak-Mayıs 2022 döneminde 1484 adet iken, 2023 yılının aynı döneminde %41, 85 düşüşle 863 olarak kaydedildi.

Kaynak: TURKPATENT

- TÜRKPATENT ve PCT (Patent İşbirliği Anlaşması) çerçevesinde toplam yerli faydalı model tescil sayısı Mayıs 2022'de 492 iken, %18,9 düşüşle Mayıs 2023'de 399 olarak gerçekleşti.
- Toplam yerli faydalı model tescil sayısı Ocak-Mayıs 2022 döneminde toplam 2684 iken 2023 yılının aynı döneminde %47,4 azalışla 1413 olarak kaydedildi.

BAŞLICA MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELER

- **GSYH:** GSYH I. çeyrekte (Ocak-Mart) %4,0 oranında arttı. İktisadi faaliyet kollarına göre, 2023 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; hizmetler %12,4, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %12,0, finans ve sigorta faaliyetleri %11,2, bilgi ve iletişim faaliyetleri %8,1, diğer hizmet faaliyetleri %7,8, inşaat %5,1, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %3,6 ve gayrimenkul faaliyetleri %1,4 arttı. İlk çeyrekte GSYH iki önemli sektör olarak tarım sektöründe %3,8, sanayide ise %0,7 azaldı.

- **Fiyat İstikrarı: Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE)** yıllık bazda Mayıs 2021'de %16,59; Mayıs 2022'de %73,50; Mayıs 2023'de ise baz etkisi sebebiyle %39,59 oranında arttı. **Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE)** yıllık bazda Mayıs 2021'de %38,33; Mayıs 2022'de %132,16; Mayıs 2023'de ise baz etkisiyle %40,76 oranında arttı. Yİ-ÜFE'de sektörel bazda aylık en yüksek azalış; %8,60 ile kok ve rafine petrol ürünleri, %7,36 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, %0,05 ile kömür ve linyit alt sektörlerinde gerçekleşti. Öte yandan ham petrol ve doğal gaz %6,19, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) %3,72, motorlu kara taşıtları, römork ve yarı römork %3,67 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu. **Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE)** yıllık bazda bir önceki yılın aynı ayına göre %50,79, aylık bazda ise bir önceki aya göre %2,14 arttı. On iki aylık ortalamalara göre ise artış oranı %120,64 oldu. **Tarımsal Girdi Fiyatları Endeksi** Nisan ayında ayında bir önceki aya göre %0,63, yıllık bazda bir önceki yılın Nisan ayına göre ise baz etkisiyle %40,20 oranında arttı. Tarımsal GFE'de bir önceki aya göre azalış gösteren alt gruplar sırasıyla, %3,65 ile enerji ve yağlar ve %0,27 ile gübre ve toprak geliştiriciler oldu. Öte yandan, aylık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, %9,08 ile veteriner harcamaları ve %4,46 ile makine bakım masrafları oldu.
- **İşsizlik:** İşgücü Nisan 2023'de bir önceki aya göre 594 bin kişi artarak 35 milyon 195 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,9 puan artarak %53,9 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde %71,7 iken kadınlarda %36,4 oldu. 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı Nisan 2023'de bir önceki aya göre 74 bin kişi artarak 3 milyon 585 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puan artışla %10,2 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %8,1; kadınlarda ise %14,3 oldu. 15-24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,2 puanlık azalarak %19,1 oldu. Gençlerde işsizlik oranı; erkeklerde %15,7, kadınlarda ise %25,4 olarak tahmin edildi.

- **Dış Ticaret:** Özel ticaret sistemine göre, 2023 yılı Mayıs ayında, ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre %11,7 artarak 19 milyar 594 milyon dolar oldu. İthalat ise %16,9 artarak 31 milyar 786 milyon dolar olarak gerçekleşti. Mayıs 2023'de dış ticaret açığı %26,3 artışla 9 milyar 651 milyon dolardan, 12 milyar 192 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2022 Mayıs ayında %64,5 iken, 2023 Mayıs ayında %61,6'ya geriledi. İhracat, 2023 yılı Ocak-Mayıs döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,9 azalışla 93 milyar 371 milyon dolar, ithalat %7,0 artışla 148 milyar 733 milyon dolar olarak gerçekleşti. Ocak-Mayıs döneminde dış ticaret açığı %29,4 artarak 42 milyar 778 milyon dolardan, 55 milyar 362 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2022 Ocak-Mayıs döneminde %69,2 iken, 2023 Ocak-Mayıs döneminde %62,8'e geriledi.

Hazırlayanlar:	**İletişim:**
Prof. Dr. Betül GÜR (Merkez Müdürü)	spkm@ticaret.edu.tr **+90 444 0 413**

ÖNEMLİ: Bu yayın sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bülten ulusal ve uluslararası resmi kurumların güncel verileri derlenerek hazırlanmaktadır. İstanbul Ticaret Üniversitesi, bültendeki bilgilerin kullanılmasından kaynaklı olarak doğabilecek ekonomik, finansal, hukuki vb. zararlardan doğrudan ya da dolaylı olarak sorumlu değildir. Bültende yer alan bilgilerden kaynak gösterilmek suretiyle faydalanılabilir.